

clara quidem ista: sed nescit, quid dicit. Nam in Iudæorum potestate nunquam fuit, ut expectarent φάσιν: quia raro Luna se ostendit, nisi secundo post coitum die. Quod si expectandum ipsis esset, res ridicula accideret, ut Elul, qui semper est cauus mensis, non solum plenus, sed etiam aliquando unius & triginta dierum esset. Sine dubio translationem feriæ intelligit, cuius causam ignorat. πρῶτον (ἀββᾶτον vocat ראש השנה caput anni. Nam Sabbatū vocat, quia Festus dies, καὶ ἀεργός. Ita etiā vocatur Leuitici x xiii, 24. ἐορτὴν intellige κατ' ἑξοχὴν τὴν πεντηκοστήν: quod ita Hebraice vocetur, nēpe הַחֲמִישִׁי. Vide in Computo Iudaico. At μεγάλῃς ἡμέραις vocat τὴν σιλωοπιαν, κατ' ἑξοχὴν quoq; id est הַ. Nam aliæ erant μεγάλας ἡμέραι, proinde ut & הַ. Sic Tertullianus magnos dies dixit, quos Hebræi הַ vel הַ. Eius verba sunt ex v in Marcionem: *Dies observatis, 3 menses, 3 tempora, 3 annos, 3 Sabbata, ut opinor, 3 cenas puras, 3 ieiunia, 3 dies magnos.* Sed quid Tertullianum aduoco? Ecce Biblia Græca ita vertunt ex primo cap. Isaïæ: τὰς νημέριους ὑμῶν, καὶ τὰς ἀββᾶτας, καὶ ἡμέρας μεγάλῃς ὅσα ἀνέχομαι. Quod Hebraice est הַ, vertunt μεγάλῃς ἡμέραις, quod idem est quod הַ: & quidem manifesto Sabbata distinguuntur a magnis diebus. Quare perperam quidam μεγάλῃς ἡμέραις interpretantur. Sabbatum apud Iohannem, ἡ ἡμέρα ἡμέρα (ἀββᾶτον ἐκείνη. de quo infra. Quin & Tertullianus ipse πρὸς ἀπὸ τοῦ, quas cenas puras vocat, a diebus magnis, & a ieiuniis, & a Sabbatis distinguit. De Cena pura, præter id quod diximus ad Festum, ita reperi in veteri & peroptimo Glossario Latinoarabico: *Parasceue, cena pura, id est, preparatio, qua fit pro sabbato.* Conditor Annalium Ecclesiasticorum turbat de cena pura, & negat esse parasceuen, quia cena pura apud Festum habeat offam suillam. Sed ipse, (pace docti viri dixerim) non aduertit Puram dici, non quia careat carnibus, sed quia religionis & dicis causa fit. Nam & parasceuæ Iudaicæ habent carnes, & nihilominus dicuntur cenæ puræ, quod dicis causa coquebantur, coquunturque hodie pro sabbato, quia in Sabbato coqui non liceat. Non negabis, candide Lector, hæc vulgo non intelligi. Itaque locus ille est nobilissimus. Tamen quotus quisque est ex tot Lectoribus, qui non hæc aut præteribit, aut calumniabitur? Sequuntur periodi magnæ Hagarenorum, ex quibus ratio anni soluti Indorum, & Muhammedanorum tota pender. Omnia nunc primum ex Arabum scriptis prodeunt: atque adeo omnis tractatio nostris hominibus noua est. Excipit hanc doctrina anni Iudaici hodierni, res, quod sæpe diximus, artificiosissima, ideoque eximia, quia melior